

Høringsinnspill fra Abelia: Prop.1S 2017-2018: Statsbudsjettet

Abelia er NHOs landsforening for kunnskaps- og teknologibedrifter, og organiserer mer enn 2.100 virksomheter med over 48.000 årsverk. Vår visjon er "Drivkraft for kunnskapssamfunnet". Abelia viser til anmodning om høring til komiteen, og vedlegger her vårt skriftlige innspill. For en digital versjon av dette høringsbrevet:

https://www.abelia.no/politikk/statsbudsjettet-2018/Horinger/horingsinnspill_arbeid.

Flere arbeidsplasser i privat sektor

Abelia mener den viktigste politiske oppgaven framover er å bidra i utviklingen av et kunnskapsbasert, innovativt og globalt konkurransedyktig næringsliv. Dette vil sikre framtidig velferd, sysselsetting og verdiskaping. For å få til dette må vi investere i kunnskap, i barnehage og skole, læring gjennom hele livet og forskning.

En kraftfull satsing på utvikling og anvendelse av digitale løsninger er avgjørende i både privat og offentlig sektor. Offentlige aktører som utløser teknologiutvikling og innovasjon bidrar samtidig både til bedre og billigere tjenester for innbyggerne og til utvikling av et næringsliv som kan betale fremtidens skatter.

Abelia ber Stortinget prioritere:

- Tiltak for å sikre bærekraftige budsjetter
- Et taktskifte i digitalisering i offentlig sektor

1.0 Bærekraftige budsjetter

I 2016 passerte offentlig sektor 50 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP). Regjeringens perspektivmelding påpeker at offentlige utgifter fra 2030 vil øke raskere enn inntektene om alt annet forblir likt. Dette er ikke bærekraftig. Å sikre framtidig balanse mellom inntekter og utgifter krever tiltak nå, både på inntekts- og utgiftssiden i statsbudsjettet. Bedre tilrettelegging for nytt eksportrettet næringsliv, investeringer i forskning og tiltak for å fremme nye vekstbedrifter kan bidra med inntekter. En kraftig opptrapping av digitalisering vil redusere kostnadene.

En årsak til veksten i offentlig sektor er at staten i stort omfang tar på seg oppgaver hvor det allerede eksisterer velfungerende markeder og sterke, etablerte fagmiljøer utenfor staten. Statliggjøringen av oppgaveløsningen skjer gjennom nye programmer og prosjekter, og gjennom tilbaketrekking av oppgaver som tidligere ble løst utenfor offentlig sektor. Regjeringen har etablert en arbeidsgruppe som skal se på tiltak for å sikre konkurranse på like vilkår mellom offentlig og privat sektor. De skal levere en rapport i januar 2018. I tillegg ba Stortingets kommunal- og forvaltningskomite våren 2017¹ regjeringen om å se på prinsipper og retningslinjer for samarbeid mellom staten og private aktører, for å redusere offentlige aktiviteter i velfungerende private markeder. Stortinget kan imidlertid allerede nå be regjeringen instruere alle underliggende statlige virksomheter til å gjennomgå sine oppgaver og vurdere potensialet for å fristille virksomheter helt eller delvis.

¹ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2016-2017/inns-201617-481s/>

For eksempel bør Stortinget be regjeringen vurdere fristilling av hele eller deler av Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI). I følge årsrapporten deres for 2016 benyttes 49% av ressursene deres til forskning. Imidlertid har Norge allerede sterke forskningsmiljø på temaene som STAMI har ansvar for, herunder FAFO, Institutt for samfunnsforskning, UniResearch, NTNU samfunnsforskning og SINTEF. Ved å lyse ut forskningsoppdrag i et åpent marked, sikrer en at forskningsmidlene benyttes mest mulig effektivt og sikrer et velfungerende marked også på disse forskningsområdene. Private forskningsinstitutt kan også utføre forvaltningsstøtte-oppgaver, men da etter åpen konkurranse og rammeavtale, slik det også gjøres på miljøområdet. Flere av oppgavene som utføres kunne vært gjort billigere og bedre ved å legge til rette for økt konkurranse og innovasjon gjennom å ta i bruk private aktører. Det er behov for en gjennomgang av STAMIs oppgaver og at det foretas en vurdering av om flere av oppgavene kunne vært ivaretatt bedre av andre.

Abelia ber Stortinget:

- Be regjeringen vurdere fristilling av hele eller deler av statlige forskningsmiljøer, herunder Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI).
- Øke avbyråkratiseringskuttet fra 0,5 prosent til 0,8 prosent som gir en provenyeffekt på i overkant av én milliard kroner. Utgiftsområder som fremmer næringsutvikling og forskning og utvikling (FoU) må skjermes.

2.0 En effektiv og digital offentlig sektor

Beregninger fra Accenture og World Economic Forum² viser at økt digitaliseringstakt i offentlig sektor fram mot 2025 kan bidra til å redde tusenvis av liv, redusere antall sykehusdøgn med flere hundre tusen og bidra til innsparinger på over 65 milliarder kroner på tvers av offentlig sektor i Norge. Dette forutsetter at det investeres i digital infrastruktur, og at det hentes ut gevinster når teknologien tas i bruk. Et eksempel er regjeringens forslag om å realisere deler av gevinstene som følger av overgangen til digital post gjennom å redusere budsjettene for statlige virksomheter med om lag 50 millioner kroner. Dette kommer i tillegg til reduksjonen på knapt 200 millioner kroner i 2017.

Under Arbeids- og sosialdepartementet sitt budsjett ligger den største bevilgningen til IKT på hele 631,6 millioner i Prosjekt 2 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten. Abelia forutsetter at NAV også gjennomfører nødvendig gevinstrealisering når de store IKT prosjektene i etaten er gjennomført, og at det lages en plan for dette.

Med vennlig hilsen,

Hilde Widerøe Wibe
Næringspolitisk direktør

² <https://www.accenture.com/no-en/insight-new-digital-norway>